

Stomatologia społeczna

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2023/2024
Wydział	Lekarsko-Stomatologiczny
Kierunek studiów	Lekarsko-dentystyczny
Dyscyplina wiodąca	Nauki medyczne
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Poziom kształcenia	Jednolite magisterskie
Forma studiów	Stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu	Obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się	Egzamin
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	Zakład Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego ul. Oczki 3, 02-007 Warszawa, tel. 22 621-52-56, 22-621-51-97, e-mail: msizp@wum.edu.pl
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	Prof. dr hab. n. med. Aneta Nitsch-Osuch
Koordinator przedmiotu	Prof. dr hab. n. med. Aneta Nitsch-Osuch msizp@wum.edu.pl anna.jagielska@wum.edu.pl
Osoba odpowiedzialna za sylabus)	Dr n. med. i n. o zdr. Anna Jagielska anna.jagielska@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	Prof. dr hab. n. med. Aneta Nitsch-Osuch; msizp@wum.edu.pl dr inż. Irena Kosińska; irena.kosinska@wum.edu.pl dr n. med. i n. o zdr. Anna Jagielska; anna.jagielska@wum.edu.pl dr n. med. Katarzyna Lewtak; katarzyna.lewtak@wum.edu.pl dr n. med. i n. o zdr. Aleksandra Kozłowska; aleksandra.kozlowska@wum.edu.pl

2. INFORMACJE PODSTAWOWE			
Rok i semestr studiów	I rok, I semestr	Liczba punktów ECTS	4,00
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)		8 (w formie e-learningu)	0,4
seminarium (S)		16	0,8
ćwiczenia (C)		15	0,8
e-learning (e-L)			
zajęcia praktyczne (ZP)			
praktyka zawodowa (PZ)			
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń		40	2,0

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Zdobycie wiedzy z zakresu aktualnych problemów stomatologii społecznej jako elementu medycyny społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów związanych z epidemiologią chorób zakaźnych i niezakaźnych, higieną w gabinecie stomatologicznym, medycyną stylu życia (żywienie, aktywność fizyczna, używki), aktualnymi zagrożeniami środowiskowymi.
C2	Przygotowanie do umiejętności prowadzenia działań z zakresu promocji zdrowia.
C3	Zdobycie umiejętności poradnictwa w zakresie zapobiegania chorobom przewlekłym niezakaźnym i oraz zapobiegania i zgłaszania chorób zakaźnych, planowania badań, interpretacji wyników oraz wykorzystania metod statystycznych.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
B.W22.	zasady metabolizmu i żywienia

E.W11.	wpływ odżywiania i uzależnień kobiety w ciąży na rozwój płodu
G.W2.	konceptcje i modele promocji zdrowia
G.W3.	podstawowe pojęcia z zakresu profilaktyki, promocji zdrowia oraz higieny środowiskowej
G.W4.	podstawowe pojęcia związane ze zdrowiem, stylem życia i stanem zdrowia populacji
G.W6.	sytuację zdrowotną w Rzeczypospolitej Polskiej i na świecie
G.W13.	sytuację chorób zawodowych określonych w przepisach prawa, w tym związanych z wykonywaniem zawodu lekarza dentystry
G.W14.	wskaźniki stanu zdrowia ludności i zasady ich oceny
G.W15.	zasady zapobiegania chorobom i poprawy stanu zdrowia
G.W16.	zasady epidemiologicznego opracowania ogniska choroby zakaźnej
G.W17.	zasady planowania i ewaluacji działań profilaktycznych
G.W20.	zasady postępowania w sytuacji zagrożenia epidemiologicznego

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

D.U2.	dostrzegać i właściwie reagować na oznaki zachowań antyzdrowotnych i autodestrukcyjnych
G.U1.	analizować dane o stanie zdrowia populacji, dane epidemiologiczne i określać na ich podstawie stan zdrowia populacji
G.U4.	analizować uwarunkowania sytuacji epidemiologicznej w aspekcie procesów społecznych i demograficznych
G.U7.	planować działania z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia oraz wdrażać działania promocyjne dotyczące zdrowia populacji
G.U12.	rozpoznawać czynniki szkodliwe i uciążliwe w miejscu pracy, zamieszkania lub nauki
G.U13.	oceniać poziom zagrożeń dla zdrowia wynikających ze stanu powietrza, wody, gleby i jakości żywności
G.U14.	potwierdzać lub wykluczać związek czynników środowiskowych z etiologią choroby, w tym choroby zawodowej
G.U15.	dostarczać pacjentowi potrzebnych informacji w zakresie promocji zdrowia jamy ustnej
G.U16.	przekazywać pacjentowi informacje na temat czynników ryzyka i sposobów zapobiegania najczęstszym chorobom społecznym w Rzeczypospolitej Polskiej
G.U17.	interpretować podstawowe wskaźniki epidemiologiczne, definiować i oceniać rzetelność i trafność testów stosowanych w badaniach przesiewowych
G.U18.	projektować badania epidemiologiczne
G.U19.	przeprowadzać dochodzenie epidemiologiczne

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ	
Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	znaczenie edukacji zdrowotnej dla zdrowia populacji i jednostki
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	edukować pacjentów o zasadach zdrowego stylu życia
U2	edukować pacjentów o wpływie środowiska na stan zdrowia
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	podjęcia odpowiedzialności za zdrowie populacji i jednostki

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykłady	W1 Stomatologia społeczna jako element medycyny społecznej. <i>Celem wykładu jest przedstawienie znaczenia i zadań medycyny społecznej i stomatologii społecznej dla zdrowia populacji oraz wprowadzenie w tematykę nauczanego przedmiotu.</i>	G.W3., W1
	W2 Teoria promocji zdrowia. <i>Celem wykładu jest przedstawienie historii i obecnej sytuacji promocji zdrowia na świecie i w Polsce.</i>	G.W2.
	W3 Podstawy higieny środowiskowej: woda, gleba, powietrze – aktualne zagrożenia, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów ważnych dla stomatologa. <i>Celem wykładu jest przedstawienie znaczenia środowiska bytowania dla zdrowia populacji i zdrowia jamy ustnej.</i>	G.W3.,
	W4 Zdrowie jamy ustnej a zdrowie ogólne. <i>Celem wykładu jest przedstawienie wpływu chorób jamy ustnej na zdrowie człowieka, w tym na ryzyko chorób niezakaźnych.</i>	G.W6., G.W14.,
	W5 Epidemiologia chorób cywilizacyjnych (Polska, Europa, świat) <i>Celem wykładu jest przedstawienie aktualnej sytuacji epidemiologicznej przewlekłych chorób niezakaźnych.</i>	G.W6., G.W14.,
	W6 Podstawy nadzoru sanitarno-epidemiologicznego w Polsce – w aspekcie pracy lekarza stomatologa. <i>Celem wykładu jest przedstawienie zasad nadzoru nad chorobami zakaźnymi z uwzględnieniem specyfiki gabinetu lekarza stomatologa.</i>	G.W6., G.W16., G.W20.,
	W7 Podstawowe pojęcia i definicje epidemiologiczne (epidemia, endemia, pandemia, ognisko epidemiczne, zapadalność, umieralność, chorobowość, śmiertelność). <i>Celem wykładu jest wyjaśnienie terminów epidemiologicznych.</i>	G.W6., G.W14., G.W16., G.W17., G.W20.,
	W8 Aktualna sytuacja demograficzna i epidemiologiczna Polski jako wyznacznik potrzeb zdrowotnych społeczeństwa. <i>Celem wykładu jest</i>	G.W6., G.W14., K1

	<i>przedstawienie aktualnych danych dotyczących polskiej populacji i zapotrzebowania na poszczególne świadczenia specjalistyczne.</i>	
Seminaria	S1 Konsekwencje zdrowotne nałogów (papierosy, alkohol), stosowanie używek w praktyce lekarza dentysty. <i>Celem seminarium jest omówienie skutków używek dla zdrowia ludzkiego oraz ryzyka uzależnienia w aspekcie wykonywanej pracy.</i>	D.U2., G.W3., G.W15., U1
	S2 Aktualna sytuacja chorób zakaźnych w Polsce i na świecie. <i>Celem seminarium jest omówienie występowania chorób zakaźnych stanowiących główne zagrożenie dla zdrowia i życia populacji, w tym pacjentów.</i>	G.W14., G.W15., G.W16.
	S3 Zdrowie jamy ustnej Polaków na podstawie badań epidemiologicznych. <i>Celem seminarium jest przedstawienie aktualnych danych dotyczących występowania chorób jamy ustnej w populacji polskiej wg wieku i/lub płci.</i>	G.W6., G.U4., G.U15., U1
	S4 Jakość wody a zdrowie; woda w gabinecie stomatologicznym – aspekty higieniczne i epidemiologiczne; fluor – fakty i mity. <i>Celem seminarium jest omówienie znaczenia jakości wody oraz fluoru dla zdrowia człowieka.</i>	G.W3., D.U2., G.U13., U2
	S5 Żywnienie a zdrowie jamy ustnej. Rola żywienia w zapobieganiu chorobom zębów i przyzębia. Dieta a rozwój jamy ustnej. <i>Celem seminarium jest przedstawienie wpływu żywienia na stan jamy ustnej człowieka.</i>	B.W22., E.W11., G.W3., G.W4., G.W13., D.U2, U1, K1
	S6 Rola żywienia podczas ciąży. Medycyna stylu życia w profilaktyce chorób niezakaźnych. Rola prawidłowego żywienia oraz aktywności fizycznej. <i>Celem seminarium jest przedstawienie wpływu żywienia na stan zdrowia człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem aspektu dobrostanu płodu, w tym zdrowia jamy ustnej płodu.</i>	B.W22., E.W11., G.W3., G.W4., G.W13., G.U4., D.U2, U1, K1
	S7 Wpływ czynników środowiskowych na stan zdrowia człowieka i populacji. <i>Celem seminarium jest przedstawienie wpływu środowiska, w tym zanieczyszczeń, na zdrowie ludzi i ryzyko wystąpienia chorób przewlekłych.</i>	G.W3., G.W13., D.U2., G.U17.-19.
	S8 Środowisko a stan jamy ustnej: metale i inne ksenobiotyki, amalgamaty – bezpieczeństwo i zagrożenia. <i>Celem seminarium jest omówienie zagrożeń związanych z metalami i innymi substancjami występującymi w otoczeniu pacjenta.</i>	G.W3., G.W13., G.U12.
	S9 Praktyka promocji zdrowia. <i>Celem seminarium jest przedstawienie praktycznych aspektów promocji zdrowia.</i>	G.W3., G.W15., G.U7., G.U15.-17.
	S10 Promocja zdrowia jamy ustnej – Programy zdrowotne, programy polityki zdrowotnej. <i>Celem seminarium jest omówienie istniejących programów promocji zdrowia ze szczególnym uwzględnieniem roli lekarzy dentystów.</i>	G.W3., G.W15., G.U7., G.U15.-17.
	S11 Gabinet stomatologiczny jako ogniwo łańcucha epidemiologicznego. <i>Celem seminarium jest omówienie zagrożeń związanych z pojawieniem się przypadków choroby zakaźnej w warunkach gabinetu specjalistycznego.</i>	G.W16., G.W20., G.U17.-19.
	S12 Aseptyka i antyseptyka w gabinecie stomatologicznym. Przyczyny zakażeń w gabinetach stomatologicznych i zapobieganie zakażeniom. <i>Celem seminarium jest przedstawienie zasad zapobiegania chorobom zakaźnym w aspekcie pracy lekarza dentysty.</i>	G.W13., G.U17.

	S13 Nowe i ponownie pojawiające się choroby zakaźne. <i>Celem seminarium jest omówienie aktualnych zagrożeń związanych z chorobami zakaźnymi w skali całego świata.</i>	G.W6., G.W15.-16.,
	S14 Szczepienia jako podstawowa forma zapobiegania chorobom zakaźnym. Ruchy antyszczepionkowe, jako potencjalne zagrożenie dla zdrowia indywidualnych pacjentów oraz populacji. <i>Celem seminarium jest przedstawienie korzyści ze szczepień dla zdrowia jednostki i ogółu pacjentów, ze szczególnym uwzględnieniem narażenia zawodowego lekarzy dentyków.</i>	G.W14., G.W15., D.U2., G.U1.
	S15-16 Wprowadzenie do epidemiologii. Rodzaje badań epidemiologicznych. Typy zjawisk epidemiologicznych i metody ich badania. <i>Celem seminarium jest omówienie możliwości wykorzystania badań epidemiologicznych w naukach medycznych.</i>	G.W16., G.W20., G.U17.-19.
Ćwiczenia	C1 Zdrowy styl życia w codziennej praktyce lekarza stomatologa. Krytyczne czytanie piśmiennictwa. <i>Celem ćwiczeń jest utrwalenie nabytej w ramach wykładów i seminariów wiedzy o zdrowym stylu życia podczas opracowywania zaleceń dla wybranych przypadków pacjentów.</i>	D.U2., G.U1.
	C2 Metody oceny stanu odżywienia w praktyce jako sposób monitorowania stanu zdrowia. Ocena składu ciała z użyciem aparatu Tanita. <i>Celem ćwiczeń jest utrwalenie nabytej w ramach wykładów i seminariów wiedzy o żywieniu podczas wykonywania badań antropometrycznych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na wpływ nieprawidłowego stanu odżywienia na rokowanie pacjentów leczonych stomatologicznie, jak również w aspekcie zdrowia lekarza stomatologa.</i>	D.U2., G.U1., G.U4.
	C3 Identyfikacja środowiskowych czynników ryzyka – wywiad lekarski, środowisko gabinetu stomatologicznego. Wyszukiwanie wiarygodnych źródeł informacji, interpretacja wyników. <i>Celem ćwiczeń jest utrwalenie nabytej w ramach wykładów i seminariów wiedzy o zagrożeniach w miejscu pracy lekarzy stomatologów.</i>	G.W3., G.W13., G.U4., G.U14., G.U17.-19.
	C4 Ocena czystości powietrza w pomieszczeniach (w tym w gabinecie stomatologicznym) metodą sedymentacyjną. <i>Celem ćwiczeń jest utrwalenie nabytej w ramach wykładów i seminariów wiedzy o znaczeniu jakości powietrza dla zdrowia pracowników medycznych poprzez prowadzenia badań laboratoryjnych.</i>	G.W13., G.U12., G.W20.,
	C5 Zagrożenia w miejscu pracy lekarza stomatologa (pozycja ciała, światło nadfioletowe, drgania mechaniczne, hałas, krystaliczna krzemionka, aluminium, związki niklu i chromu, berylu, tlenek etylenu, lateks i inne). <i>Celem ćwiczeń jest kontynuacja utrwalenia nabytej w ramach wykładów i seminariów wiedzy o zagrożeniach związanych z ekspozycją zawodową lekarzy stomatologów.</i>	G.W2., G.W15., G.U7., G.U15., G.U16.
	C6 Rozpoznawanie i zgłaszanie chorób zawodowych. <i>Celem ćwiczeń jest utrwalenie nabytej w ramach wykładów i seminariów wiedzy o chorobach zawodowych poprzez ćwiczenie procedur zgłaszania chorób zawodowych.</i>	G.W14.-15., G.U1., G.U4.
	C7 Budowanie programów polityki zdrowotnej. <i>W ramach ćwiczeń studenci WLD proponują plany opieki zdrowotnej nabywając umiejętności ich właściwego tworzenia oraz utrwalając wiedzę zdobytą w trakcie wykładów i seminariów.</i>	G.W3.-4., G.U1., G.U15
	C8 Metody zapobiegania chorobom zakaźnym na poziomie populacyjnym. Zgłaszanie chorób zakaźnych w praktyce stomatologa. <i>Celem ćwiczeń jest utrwalenie nabytej w ramach wykładów i seminariów</i>	G.W16., G.W17., G.W20., G.U18., G.U19.

	wiedzy o chorobach zakaźnych poprzez ćwiczenie procedur zgłaszania chorób zakaźnych.	
	C9 Opracowanie ogniska. <i>Celem ćwiczeń jest utrwalenie nabytej w ramach wykładów i seminariów wiedzy o chorobach zakaźnych poprzez opracowanie przypadku ogniska epidemicznego choroby zakaźnej.</i>	G.W16., G.W17., G.W20., G.U18., G.U19.
	C10-12 Epidemiologia w praktyce: planowanie badań, interpretacja wyników, wykorzystanie metod statystycznych, interpretacja wyników. <i>Celem ćwiczeń jest utrwalenie nabytej w ramach wykładów i seminariów wiedzy o badaniach epidemiologicznych poprzez tworzenie programów badań naukowych ukierunkowanych na profilaktykę i leczenie chorób jamy ustnej.</i>	G.W16., G.W17., G.W20., G.U18., G.U19.
	C13-15 Dobór i interpretacja testów przesiewowych. <i>Celem ćwiczeń jest utrwalenie nabytej w ramach wykładów i seminariów wiedzy o screeningu poprzez nabycie umiejętności tworzenia programów screeningowych.</i>	G.W16., G.W17., G.W20., G.U18., G.U19.

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Jędrzychowski W.: Epidemiologia w medycynie klinicznej i zdrowiu publicznym. Wyd. Uniw. Jagiellońskiego, wyd. I, Kraków 2010.
2. Wskazane publikacje w czasopismach medycznych („Przegląd Epidemiologiczny”, „Stomatologia Współczesna”).
3. Knap J. P. (red.): Epidemiologia w klinice. WUM, 2013.
4. Kłosiewicz-Latoszek L., Kirschner H. (red.). Środowiskowe czynniki zdrowia w zarysie. Oficyna Wydawnicza WUM, Warszawa, 2008.
5. Cianciara D., Zarys współczesnej promocji zdrowia. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.
6. Hasik J., Gawęcki J., Żywnienie człowieka zdrowego i chorego. PWN, Warszawa 2005.
7. Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi tekst jednolity Dz. U. 2008 nr 234 poz. 1570 z późn. zm. i inne obowiązujące akty prawne dotyczące utrzymania zasad higieny w pomieszczeniach stomatologicznych.

Uzupelniająca

1. www.gis.gov.pl - strona Państwowej Inspekcji Sanitarnej
2. www.pzh.pl - strona Państwowego Zakładu Higieny – Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego
3. <https://www.who.int/> - oficjalna strona Światowej Organizacji Zdrowia
4. <https://www.ecdc.europa.eu/en> - oficjalna strona European Centre for Disease Prevention and Control
5. <https://www.cdc.gov/> - oficjalna strona Centers for Disease Control and Prevention

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
B.W22., G.W2.-3., G.W6., G.W14.-16., G.W20., W1, D.U2., G.U1., G.U4., G.U7., G.U13.-16., G.U18.-19., U1, U2, K1	Uczestnictwo w wykładach e-learningowych. Rozwiązanie quizów i testu. Uzyskanie certyfikatu.	100% obecność.

E.W11., D.U2., G.W3.-4., G.W13.-16., G.W20., G.U1., G.U7., G.U12., G.U15.-19.	Obecność na wszystkich zajęciach seminaryjnych. Aktywne uczestnictwo w seminarium.	Zaliczenie- zrealizowanie zadań do opracowania w co najmniej 61%, co jest równoznaczne z oceną pozytywną
G.U1., G.U7., G.U12., G.U14.-19., G.W2.-3., G.W13., G.W15.-17., G.W20.	Zaliczenie zajęć praktycznych w czasie ćwiczeń. Pozytywna ocena nabytych umiejętności i kompetencji uzyskana u prowadzącego zajęcia – raport z ćwiczeń. Przygotowanie i przedstawienie prezentacji na zadany temat dotyczący promocji zdrowia.	Zaliczenie- zrealizowanie zadań w co najmniej 61%, co jest równoznaczne z oceną pozytywną
B.W22, E.W11., G.W2.-6., G.W12.-17., G.W20., W1, G.U1., G.U4., G.U7., U1, U2, K1	Egzamin końcowy pisemny, zaliczający treści z wykładów, seminariów i ćwiczeń.	Test jednokrotnego wyboru, zawierający 50 pytań Czas egzaminu 60 minut Egzamin testowy >61% poprawnych odpowiedzi (z 50). Ocena Kryterium 2,0 (ndst) <31 pkt. 3,0 (dst) 31-37 pkt 3,5 (ddb) 38-40 pkt 4,0 (db) 41-42 pkt 4,5 (pdb) 43-45 pkt 5,0 (bdb) 46-50 pkt

9. INFORMACJE DODATKOWE

1. W realizacji przedmiotu ważne jest uczestnictwo w wykładach w formie e-learningu.
2. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie dydaktyki: dr n. med. i n. o zdr. Anna Jagielska (anna.jagielska@wum.edu.pl)
3. Nieobecności (usprawiedliwione) można odrobić z inną grupą, po uprzednim ustaleniu z osobą odpowiedzialną za dydaktykę.
4. Warunki przebiegu ćwiczeń: Na ćwiczenia należy przychodzić punktualnie, podczas zajęć nie używamy telefonów. Kolejność realizowanych tematów jest indywidualna dla każdej grupy.
5. Egzamin końcowy jest przeprowadzany w sesji zimowej, test składa się z 50 pytań, spośród 5 wariantów odpowiedzi tylko jedna jest prawidłowa, uzyskanie powyżej 61%, czyli 31 punktów lub więcej umożliwia zaliczenie egzaminu. Termin poprawkowy egzaminu jest planowany w sesji poprawkowej. W przypadku niezaliczenia egzaminu w terminie pierwszym i w terminie poprawkowym zostanie wyznaczony termin egzaminu komisyjnego.
6. Przy Zakładzie Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego działa Studenckie Koło Naukowe Higieny i Profilaktyki. Opiekun SKN - dr inż. Irena Kosińska, e-mail: irena.kosinska@wum.edu.pl (tematyka środowiskowa) i dr n.med. i dr n o zdr. Anna Jagielska, e-mail: anna.jagielska@wum.edu.pl (tematyka żywieniowa) oraz Studenckie Koło Naukowe Zarządzania w Ochronie Zdrowia (kontakt do opiekuna naukowego SKN: mbogdan@wm.edu.pl). Informacje o SKN dostępne są na stronie Zakładu.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusu przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusu w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich